

Sygn. akt. I ACa 293/15

POSTANOWIENIE

Dnia 10 lipca 2015 r.

Sąd Apelacyjny w Białymstoku I Wydział Cywilny

w składzie:

Przewodniczący : SSA Jadwiga Chojnowska

Sędziowie: SA Jarosław Marek Kamiński

SO del. Grażyna Wołosowicz (spr.)

Protokolant: Elżbieta Niewińska

po rozpoznaniu w dniu 10 lipca 2015 r. w Białymstoku

na rozprawie

sprawy z powództwa **(...) Spółki z o.o. w B.**

przeciwko **B. P. (1) i (...) Spółce z o.o. w P.**

o zapłatę

na skutek apelacji pozwanej B. P. (1)

od wyroku Sądu Okręgowego w Białymstoku

z dnia 30 czerwca 2014r., sygn. akt I C 1949/13

p o s t a n a w i a:

I. odrzucić apelację;

II. zasądzić od pozwanej B. P. (1) na rzecz powódki (...) Spółki z o.o. w B. kwotę 5.400 (pięć tysięcy czterysta) złotych tytułem zwrotu kosztów procesu w postępowaniu odwoławczym.

UZASADNIENIE

Powódka (...) Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością w B. wnosila o zasądzenie od pozwanych (...) Spółki z ograniczoną odpowiedzialnością w P. i B. P. (1) solidarnie na rzecz powoda kwoty 280 000 złotych wraz z ustawowymi odsetkami od dnia 15 sierpnia 2013 roku do dnia zapłaty oraz kosztów procesu, w tym kosztami zastępstwa procesowego według norm przepisanych.

Nakazem zapłaty wydanym w postępowaniu nakazowym z dnia 11 września 2013 roku Sąd Okręgowy w Białymstoku nakazał pozwanym (...) Spółce z ograniczoną odpowiedzialnością w P. i B. P. (1), aby zapłacili solidarnie na rzecz powódki (...) Spółki z ograniczoną odpowiedzialnością w B. kwotę 280 000 złotych wraz z ustawowymi odsetkami w wysokości 13% w stosunku rocznym od dnia 15 sierpnia 2013 roku do dnia zapłaty oraz kwotę 10 717 zł tytułem zwrotu kosztów procesu, w tym kwotę 7 217 złotych tytułem kosztów zastępstwa procesowego, w terminie dwóch tygodni od doręczenia nakazu albo wnieśli w tym terminie zarzuty.

W zarzutach do nakazu zapłaty pozwana B. P. (1) wniosła o uchylenie nakazu zapłaty i oddalenie powództwa w całości oraz zasądzenie od powoda na jej rzecz kosztów procesu według norm przepisanych.

Wyrokiem z dnia 30 czerwca 2014 roku Sąd Okręgowy w Białymstoku utrzymał w mocy w całości nakaz zapłaty wydany przez Sąd Okręgowy w Białymstoku dnia 11 września 2013 roku w stosunku do pozwanej B. P. (1).

Z ustaleń poczynionych przez Sąd Okręgowy ustaleń wynikało, że w dniu 26 stycznia 2013 roku, (...) Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością z siedzibą w P. zaciągnęła zobowiązanie, którego zabezpieczenie stanowił weksel wystawiony na rzecz A. K.. Weksel w imieniu spółki podpisała sprawująca wówczas funkcję prezesa zarządu B. P. (1). Ta sama osoba jednocześnie poręczyła za wystawcę weksla (k. 13 – 14, 167 – zeznania B. P. (1)). Weksel ten został wypełniony przez A. K. na kwotę 280 000 złotych i opatrzony datą płatności na dzień 14 sierpnia 2013 roku. Następnie w dniu 6 sierpnia 2013 roku A. K., w drodze indosu wekslowego przelał na rzecz (...) Sp. z o.o. w B. prawa przysługujące mu z weksla (k. 158 – 160). Tego samego dnia (...) Sp. z o.o. zawiadomiła pozwaną B. P. (1) oraz (...) Sp. z o.o. o cesji praw z weksla oraz wezwała do wykupu weksla do dnia 14 sierpnia 2013 roku (k. 15 – 16, 17 – 18).

Dokonując oceny materiału dowodowego zgromadzonego w sprawie, Sąd Okręgowy oparł się głównie na treści przedstawionych dokumentów w postaci weksla, zawiadomienia o cesji praw z weksla i wezwania do wykupu weksla, a także zeznań świadka A. K. oraz częściowo pozwanej B. P. (1). Nie uwzględnił natomiast zeznań pozwanej w zakresie, w którym kwestionowała ona wysokość zaciągniętego zobowiązania wekslowego, twierdząc iż opiewało ono na kwotę 30 000 zł. Stanowisku temu zdaniem Sądu I instancji przeczyła bowiem przede wszystkim treść weksla oraz zeznań świadka A. K., który weksel wypełnił. Pozwana nie przedstawiła żadnych innych dowodów potwierdzających jej zeznania. Wskazał następnie, że indosowanie weksla na powoda – spółkę (...) Sp. z o.o. w B., zgodnie z treścią art. 14 ustawy z dnia 28 kwietnia 1936 roku Prawo wekslowe (Dz. U. z dnia 11 maja 1936 roku nr 37 poz. 282 z późn. zm.), przeniosło na powoda wszystkie prawa z weksla. Odpowiedzialność z weksla in blanco powstaje przez samo podpisanie i wręczenie dokumentu. Blankiet wekslowy nie musi być podpisany w chwili złożenia na nim podpisu. Z chwilą wypełnienia tekstu weksla in blanco zobowiązany odpowiada wekslowo wobec posiadacza tak jak z weksla zwykłego. Pozwana B. P. (1) działając jako Prezes Zarządu pozwanej spółki (...) Sp. z o.o. z siedzibą w P., składając swój podpis na wekslu in blanco, zaciągnęła zobowiązanie wekslowe. Z chwilą wystawienia weksla in blanco i wręczenia go wierzycielowi następuje zawarcie porozumienia między wystawcą weksla lub akceptantem, a osobą której ten weksel zostaje wręczony określające sposób jego uzupełnienia. Porozumienie takie jest umową zawieraną pomiędzy odbiorcą weksla a wystawcą weksla lub akceptantem, do której stosuje się przepisy kodeksu cywilnego. W przypadku, gdy weksel in blanco jest poręczany, umowę zawiera także poręczyciel wekslowy. Wywodził, że artykuł 10 Prawa wekslowego nie wymaga żadnej szczególnej formy porozumienia wekslowego, może więc być ono zarówno pisemne, jak i ustne, może zostać osiągnięte w sposób wyraźny lub dorozumiany. Określa ono, jaką treścią odbiorca weksla może wypełnić weksel in blanco. Porozumienie ma więc bardzo istotne znaczenie, gdyż osobie podpisanej na wekslu przysługuje zarzut wypełnienia weksla niezgodnie z zawartym porozumieniem. Zarzut ten jest skuteczny zarówno wobec bezpośredniego kontrahenta, któremu osoba podpisana na wekslu in blanco weksel wręczyła, jak i osoby, która nabywając weksel po wypełnieniu była w złej wierze lub dopuściła się niedbalstwa (art. 10 Prawa wekslowego). Brak deklaracji wekslowej jak i niezgodne z deklaracją wypełnienie weksla in blanco nie ma wpływu na istnienie czy też zakres odpowiedzialności wekslowej. Jeżeli dłużnik wekslowy wydał weksel in blanco bez żadnych wskazówek co do jego wypełnienia, domniemywa się, że zaufał uczciwości wierzyciela i bez zastrzeżeń zgadza się na wypełnienie weksla przez tego ostatniego (wyrok SN z dnia 28 maja 1998 r., III CKN 53/97, Pr. Gosp. 1999 nr 2 s. 11).

Następnie Sąd Okręgowy wskazał, że pozwana podnosząc, że weksel został wypełniony niezgodnie z ustnym porozumieniem, zgodnie z rozkładem ciężaru dowodu (art. 6 k.c.), powinna była wykazać ten fakt. W ocenie Sądu I Instancji nie zdołała jednak tego dokonać, gdyż same twierdzenia pozwanej w tym zakresie były niewystarczające, zwłaszcza że z zeznań świadka A. K. wynikało, że kwota pożyczki była znacznie większa i wynosiła 250 000. Co więcej dłużnik wekslowy nie może zastrzegać się wobec każdego nabywcy zarzutem, że nie zastosowano się do treści porozumienia. Dłużnik wekslowy może bronić się zarzutem, że weksel został nieprawidłowo uzupełniony jedynie,

gdy nabywca w chwili nabywania weksla był w złej wierze lub dopuścił się rażącego niedbalstwa. Z zarzutu tego nie może korzystać dłużnik wobec tego posiadacza weksla, który w chwili nabycia weksla był w dobrej wierze i gdy weksel przeszedł na niego po wypełnieniu. W związku z tym, że pozwana B. P. (1) nie wykazała (a nawet nie podjęła takiej próby) złej wiary powoda, prawidłowość wypełnienia weksla nie mogła mieć wpływu na treść orzeczenia zapadłego w niniejszej sprawie. Sąd I instancji podkreślał, że zobowiązanie wekslowe ma charakter abstrakcyjny. Jest ono oderwane od swej podstawy prawnej (causa). Znajduje to wyraz w ogólnej zasadzie, że zarzuty dłużnika wynikające ze stosunku podstawowego są wyłączone wobec osoby, która nabyła prawa z weksla przez indos. Indos przenosi bowiem wszystkie prawa z weksla (art. 14 prawa wekslowego), a nie prawa dotychczasowego posiadacza i powoduje nabycie przez indosatariusza prawa do weksla w takim rozmiarze, jaki wynika z weksla. W sytuacji, gdy – bezspornie w niniejszej sprawie – indos nastąpił już po wypełnieniu wystawionego przez pozwanego weksla in blanco, możliwości podniesienia i zakres zarzutów, jakie przysługują dłużnikowi wobec wierzyciela wekslowego, wyznacza przepis art. 17 prawa wekslowego (por. SN z dnia 13 lutego 2003 r., III CKN 567/01, LEX nr 78866). W związku z powyższym pozwana nie miała możliwości kwestionowania sumy, na którą weksel został wypełniony. Chybione były także zarzuty pozwanej B. P. (2) dotyczące jej odpowiedzialności jako poręczyciela wekslowego. Stosownie do treści art. 30 prawa wekslowego zapłatę wekslu można zabezpieczyć poręczeniem wekslowym (aval) co do całości sumy wekslowej lub co do jej części. Poręczenie może dać osoba trzecia, lub nawet osoba podpisana na wekslu. Cechami charakterystycznymi poręczenia wekslowego są: akcesoryjność, abstrakcyjność, samodzielność, solidarność oraz bezwarunkowość i nieodwołalność. Jest to zobowiązanie niezależne od umowy łączącej poręczyciela z osobą, za którą poręcza oraz od tego czy umowa taka istnieje. Wadliwość stosunku podstawowego nie ma wpływu na ważność zobowiązania poręczyciela. Wskazywał, że samoistność poręczenia wekslowego znajduje potwierdzenie w przepisie art. 7, według którego zobowiązania osób podpisanych na wekslu są samodzielne. Z kolei stosownie do art. 32 zd. 2 prawa wekslowego, zobowiązanie poręczyciela jest ważne chociażby zobowiązanie, za które poręczył było nieważne. Z punktu widzenia ważności poręczenia jakiego udzieliła B. P. (1), bez znaczenia było, że występowała ona w dwóch rolach: jako osoba działająca w imieniu spółki zaciągającej zobowiązanie oraz poręczyciela tego zobowiązania. Podpisując weksel in blanco jako poręczyciel wekslowy, pozwana działała w zamiarze udzielenia takiego poręczenia, które jak wynikało z okoliczności sprawy, nie zawierało żadnych ograniczeń w treści weksla. W związku z powyższym Sąd Okręgowy, na podstawie art. 496 k.p.c. nakaz zapłaty utrzymał w mocy.

Apelację od wyroku Sądu Okręgowego z dnia 30 czerwca 2014 r. wniosła pozwana B. P. (1) zaskarżając ww. wyrok w całości. Zarzucała mu:

- 1. naruszenie przepisów postępowania tj. art. 233 § 1 k.p.c. przez dowolną ocenę dowodów, w szczególności bezpodstawne przyjęcie, że zeznania świadka A. K. odnośnie wysokości pożyczki mają wpływ dla ustalenia treści deklaracji wekslowej i sposobu wypełnienia weksla, a zeznania strony pozwanej takiego wpływu nie mają;***
- 2. naruszenie przepisów postępowania poprzez niedostateczne ustalenie i wyjaśnienie przez Sąd stanu faktycznego, czyli nieprzeprowadzenie prawidłowego postępowania dowodowego;***
- 3. naruszenie przepisów prawa materialnego poprzez niewłaściwe zastosowanie art. 10 ustawy prawo wekslowe polegające na uznaniu, że weksel został wypełniony zgodnie z porozumieniem wekslowym podczas gdy w toku postępowania sąd I instancji nie ustalił treści ww. porozumienia wekslowego.***

Wskazując na powyższe, wniosła o:

- 1. uchylene zaskarżonego wyroku;***
- 2. zasądzenie od powoda (...) Sp. z o.o. na rzecz pozwanej B. P. (1) kosztów procesu według norm prawem przepisanych.***

W odpowiedzi na apelację (...) Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością w B. wnosila:

1. odrzucenie apelacji, a w przypadku nie uwzględnienia tego wniosku,
2. oddalenie apelacji jako bezzasadnej,
3. zasądzenie od pozwanej na rzecz powoda kosztów zastępstwa procesowego za II instancję według norm przepisanych.

SĄD APELACYJNY, ZWAŻYŁ CO NASTĘPUJE:

Apelacja pozwanej podlegała odrzuceniu.

Zgodnie z art. 370 k.p.c. sąd pierwszej instancji odrzuca na posiedzeniu niejawnym apelację wniesioną po upływie przepisanej terminu, nieopłaconą lub z innych przyczyn niedopuszczalną, jak również apelację, której braków strona nie uzupełniła w wyznaczonym terminie. Natomiast w myśl art. 373 k.p.c. sąd drugiej instancji odrzuca na posiedzeniu niejawnym apelację, jeżeli ulegała ona odrzuceniu przez sąd pierwszej instancji. Z treści wyżej przywołanych przepisów wynika zatem jednoznacznie, że apelacja niedopuszczalna podlega odrzuceniu.

Nie ulega wątpliwości, iż sąd drugiej instancji po przekazaniu akt sprawy przez sąd pierwszej instancji przeprowadza ponowne postępowanie kontrolne, w przedmiocie sprawdzenia czy wniesiona apelacja odpowiada warunkom określonym w art. 368 k.p.c. Co prawda odrzucenie apelacji powinno nastąpić na posiedzeniu niejawnym, jednak jak podkreśla się w orzecznictwie Sądu Najwyższego, nie ma przeszkód ku temu aby apelację, po ujawnieniu okoliczności wymienionych w art. 373 k.p.c. odrzucić, jak miało miejsce w niniejszej sprawie, także na rozprawie (vide: tak m.in. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 25 listopada 2010 r., I CZ 139/10, LEX nr 1391129; postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 25 kwietnia 2014 r., II Cz 119/13, LEX nr 1463856). W ramach kontroli sąd drugiej instancji ocenia również zasadność przywrócenia przez sąd pierwszej instancji terminu do wniesienia apelacji. W razie stwierdzenia zaś, że termin do wniesienia apelacji został przywrócony bezpodstawnie, sąd drugiej instancji odrzuca apelację (vide: uchwała składu siedmiu sędziów Sądu Najwyższego – zasada prawna z dnia 30 stycznia 1968 r., III CZP 77/67, OSNC 1968, nr 12, poz. 202).

W ramach tych czynności Sąd Apelacyjny poczynił następujące ustalenia:

Pozwana B. P. (1) w dniu 24 października 2013 r. udzieliła pełnomocnictwa do działania w jej imieniu i reprezentowania m.in. przed sądami powszechnymi radcy prawnemu S. S. (pełnomocnictwo k. 124 akt). W aktach sprawy brak jest informacji o wypowiedzeniu tegoż pełnomocnictwa. Ww. pełnomocnik występował w jej imieniu w toku postępowania, w tym m. in. na rozprawie w dniu 4 lutego 2014 r. (protokół k. 120-130 akt), w dniu 16 kwietnia 2014 r. (protokół k. 158-160 akt) oraz na rozprawie w dniu 17 czerwca 2014 r. (protokół k. 167-167v. akt), a także stawiał się na ogłoszeniu wyroku w dniu 30 czerwca 2014 r. (protokół k. 168 akt), złożył wniosek o uzasadnienie zapadłego w sprawie orzeczenia, a następnie je odebrał (k. 171, 180 akt). Na jego adres skierowano wezwanie do uzupełnienia braków formalnych apelacji wniesionej od wyroku Sądu Okręgowego w Białymstoku z dnia 30 czerwca 2014 r. (k. 186 akt). Wezwanie to wobec dwukrotnego nie podjęcia przesyłki, zostało złożone do akt ze skutkiem doręczenia po upływie 7 dni od daty powtórnego awizowania przesyłki, co miało miejsce w dniu 15 października 2014 r. (potwierdzenie doręczenia k. 188 akt). W orzecznictwie Sądu Najwyższego prezentowane jest stanowisko, że dwukrotne awizowanie przesyłki stanowi wystarczające spełnienie wymagań dotyczących doręczania pism sądowych przez pocztę, zapewniając realizację konstytucyjnej zasady prawa do sądu (vide: postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 2 lipca 2009 r., II UZ 20/09, LEX nr 533108; postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 28 września 2004 r., II UZ 43/04, OSNP 2005/9/131; postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 8 marca 2005 r., IV CZ 6/05, LEX nr 603429).

Następnie, Sąd Okręgowy postanowieniem z dnia 5 listopada 2014 r. odrzucił apelację pozwanej wobec niespełnienia jej braków formalnych w terminie (postanowienie k. 189 akt). Odpis ww. postanowienia został osobiście odebrany przez radcę prawnego S. S. w dniu 26 listopada 2014 r. (potwierdzenie odbioru k. 190 akt).

W dniu 10 grudnia 2014 r. pozwana ponownie złożyła apelację od wyroku z dnia 30 czerwca 2014 r. wraz z wnioskiem o przywrócenie terminu do wniesienia apelacji, podnosząc w uzasadnieniu, iż uchybienie terminu nastąpiło bez jej winy, gdyż nie wiedziała o brakach apelacji i konieczności ich uzupełnienia albowiem wszystkie pisma procesowe związane z przedmiotową sprawą kierowane były na adres jej pełnomocnika, który nie poinformował jej o treści kierowanej do niego korespondencji (wniosek k. 198-200 akt). W dniu 5 stycznia 2015 r. B. P. (1) została wezwana do uzupełnienia braków formalnych wniosku poprzez m.in. uprawdopodobnienie okoliczności usprawiedliwiających brak winy w uchybieniu terminu do wniesienia apelacji w terminie 7 dni pod rygorem oddalenia wniosku o przywrócenie terminu oraz wypowiedzenie się, czy pełnomocnictwo udzielone radcy prawnemu S. S. jest w dalszym ciągu aktualne (wezwanie k. 216 akt). W odpowiedzi na wezwanie pozwana B. P. (1) poinformowała, że pełnomocnictwo udzielone radcy prawnemu S. S. nie jest aktualne, jednakże nie poinformowała czy i ewentualnie kiedy zostało mu ono wypowiedziane. Podała także, że brak jej winy w uchybieniu terminu do wniesienia apelacji polegał na tym, że udzieliła pełnomocnictwa radcy prawnemu, który miał odbierać całą korespondencję w sprawie i do dnia 1 grudnia 2014 r. była przekonana, że apelacja została skutecznie wniesiona przez jej pełnomocnika (odpowiedź pozwanej k. 218 akt). Postanowieniem z dnia 22 stycznia 2015 r. Sąd Okręgowy w Białymstoku przywrócił pozwanej termin do złożenia apelacji od wyroku Sądu Okręgowego w Białymstoku z dnia 30 czerwca 2014 r. (postanowienie k 220 akt), a następnie nadał jej bieg.

W ocenie Sądu Apelacyjnego wskazane przez B. P. (1) w odpowiedzi na wezwanie z dnia 5 stycznia 2015 r. okoliczności nie uzasadniały przywrócenia przez Sąd I instancji pozwanej terminu do wniesienia apelacji. Jak wskazał Sąd Najwyższy w postanowieniu z dnia 19 czerwca 2013 r. (I CZ 57/13, LEX nr 13 (...)) podważenie zasadności przywrócenia terminu przez sąd drugiej instancji może być zaakceptowane tylko wtedy, gdy zachodzi ku temu pewna, jednoznaczna podstawa. Taka sytuacja jak wynika z ww. ustaleń Sądu Apelacyjnego miała miejsce w niniejszej sprawie. Sąd Okręgowy dokonał błędnej wykładni art. 168 § 1 k.p.c. i termin ten został zatem przywrócony pozwanej bezpodstawnie.

Podstawowym warunkiem przywrócenia terminu jest bowiem niedokonanie czynności procesowej w terminie bez winy podmiotu składającego wniosek o przywrócenie terminu. Stroną w rozumieniu przepisów o przywróceniu uchybionego terminu jest nie tylko sama strona, lecz także jej pełnomocnik procesowy, który za nią działa w procesie. Wobec tego uchybienie czynności procesowej przez pełnomocnika nie może stanowić podstawy żądania przywrócenia terminu przez samą stronę, jego zachowanie obciąża stronę. Brak winy w uchybieniu terminu powinien być oceniany z uwzględnieniem wszystkich okoliczności sprawy, w sposób uwzględniający w przypadku strony reprezentowanej przez profesjonalnego pełnomocnika obiektywnego miernika staranności, której poziom określa się z uwzględnieniem zawodowego charakteru działalności pełnomocnika. Pozwana okoliczności braku winy we wniesieniu apelacji po terminie w niniejszej sprawie nie uprawdopodobniła.

Z tego względu apelacja pozwanej jako niedopuszczalna z powodu braku uzupełnienia jej braków formalnych w określonym w tym celu terminie, podlegała odrzuceniu na podstawie art. 373 k.p.c. w zw. z art. 370 k.p.c.

O kosztach postępowania odwoławczego orzeczono mając na uwadze wynik postępowania odwoławczego oraz treść art. 98 § 1 i § 3 k.p.c. oraz 99 k.p.c. w zw. z art. 109 § 2 k.p.c., zaś wynagrodzenie pełnomocnika, określone zostało zgodnie ze stawkami wymienionymi w § 12 ust. 1 pkt. 2) oraz 2 w zw. z § 6 pkt. 7 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002 roku w sprawie opłat za czynności radców prawnych oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów pomocy prawnej udzielonej przez radcę prawnego ustanowionego z urzędu (Dz.U. Nr 163, poz. 1349 ze zm.).